

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

PEREPIPLATA: SUBSCRIPTION RATES:
 На рік \$10.00 One year \$10.00
 На пів року \$5.25 Six months \$5.25
 На три місяці \$2.75 Three months \$2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає. І не зобов'язується повертати незамовлені матеріали.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗА ПОВНИЙ УСПІХ

Ми — в останньому місяці цього передконвенційного і передювілейного для Українського Народного Союзу 1953-го року. З кінцем минулого року УНСОЗ нараховував 68,494 члени, а з початком цього року Головний Екзекутивний Комітет УНС проголосив був "передконвенційну кампанію", завданням якої було поробити відповідні заходи, щоб до наступної конвенції, яка відбудеться в половині ювілейного 1954-го року у Вашингтоні, збільшити кількість членства цієї основної організації американських українців до 75,000.

Як виглядає дотеперішній перебіг кампанії від початку року? Рух членства в поодиноких місяцях був відносно великий, але самий приріст членства, якщо зважити на спеціальну кампанію та організаційні можливості, був замалим, в кожному разі відносно малим. І так ради членства в поодиноких місяцях збільшувались: в січні — на 72 члени, в лютому — 55, в березні — 220, в квітні — 108, в травні — 196, в червні — 107, в липні — 76, в серпні — 63, в жовтні — 277. Вересня ми не забули, ми тільки його пропустили, бо в цей місяць, в якому за останніх 19 років кількість членів УНСОЗу не збільшувалася, а, навпаки, на 39 членів зменшилася. За листопад остаточного підрахунку ще не зроблено, але збільшення членства не буде відіграти від пересічного в попередніх місяцях.

З цих підрахунків виходить, що за перших десять місяців цього року УНСОЗ збільшився на 1,195 членів. Для вияснення треба додати, що це не всі новопридані члени, а тільки "чистий прирісток". Іншими треба було покрити дописи значні в цьому році втрати в членстві внаслідок смертності, суспензії і т. п. В кожному разі дотеперішній перебіг кампанії дуже відстає від наміченої попередньою конвенцією мети, щоб до ювілейної конвенції в 1954 році збільшити Союз до 75,000 членів.

А проте, справу, хоч і дуже трудно до здійснення, це не можна вважати за перешкоду. Наступний рік — це ювілейний рік УНСОЗу, 60-річчя його заснування. З цієї нагоди приготуються великі відзначення та святкування і можна припускати, що будуть пороблені відповідні заходи також в організаційній діяльності. Але тепер перед членством УНС і, зокрема, перед організаціями й урядниками поодиноких Відділів стоїть безпосереднє завдання на найближчу мету: докласти всіх зусиль, щоб новий, свій ювілейний і конвенційний 1954-ий рік зустріти УНСОЗом бодай заокругленою кількістю 70,000 членів. Щоб це досягнути, необхідно впровадити останніх трьох тижнів цього місяця придати бодай 700 нових членів, — 300 до потрібної же 70-ї тисячки і стільки ж на покриття евентуальних втрат.

Чи можна це досягнути? Цілком певно, і навіть без більш зусиль. Якщо б тільки кожний з існуючих 500 Відділів УНС постарався в цей останній цього року, "рунді" придати бодай одного-двох нових членів. На це є спеціальні нагоди і потреби. В цьому місяці відбуваються річні збори Відділів з вибором нових урядників. Нехай ніхто з урядників не приїде на ці збори, "голоруч", але принесе бодай одну-дві аплікації. Крім того, в січні буде проголошений в "Свободі" окремий список тих осіб, які спричинилися до збільшення радів членства УНС, що цілком певно матиме відповідний вплив і на вибір делегатів на ювілейну конвенцію, який відбудеться в січні. Все це нагоди, яких жаден свідомий член УНСОЗу і нашої спільноти не повинен пропустити, але на це треба собі теж заслужити активну працю.

Про потреби дальшого зростання УНСОЗу новими членами не приходиться говорити, зокрема в цих рішальних для української справи часах. Ці потреби більші, ніж наявні. Дальший ріст УНСОЗу — це рівночасно ріст авторитету американських українців, поважаючи їхню всебічну діяльність, збільшення їхньої жертвенності на народні цілі та дальша консолідація нашої спільноти. Тому, в національному та власному інтересі треба докласти всіх зусиль, щоб три останні тижні цього місяця використати якнайповніше для досягнення в попередніх місяцях завдання передконвенційної організаційної кампанії УНСОЗу напередодні 60-річчя його відданого та жертвенної служби американсько-українській спільноті, нашій прибраній американській Батьківщині та нашому героїчному українському народові і його визвольній справі.

ПОЛЬСЬКА ПОЛІТИЧНА ДУМКА У СЛІПОМУ КУТІ

Був час, коли, здавалося, ніколи не переводилася думка, що 1) в борючому українському числі 1) з Росією, 2) Україна так само не може вести війни одночасно проти Польщі, Росії та інших сусідів, як не всіли вести війну Польща проти Німеччини, Росії і польських народів у Польщі і 3) тому треба шукати можливості створення спільного фронту всіх уярмлених Росією народів, між ними і з польським народом. Простою конвенцією польської і української нинішньої трагічної ситуації і польського й українського історичного минулого було відкидати тезу колишнього польського соціал-демократа Гавризи з Львова, що "тільки дорогою меча можна вирішити наш спір" і, думаючи державницькими категоріями, спонійно і безпристрасно міркувати разом з керівниками польської політичної еміграції про ліквідацію обопільною умовою спору за західно-українські землі, що їх в польській термінології названо "східними кресами". Ясно, що це переважно і прескладна проблема, але ж політика і державницький розум існують саме для розв'язування найважчих проблем, і тут теж напевно існують можливості такі, які йшли б по лінії державницького розуму обох народів, без "запродання" і "зради" одного другому. І тому теж і по українському боці почали вестися публічні дискусії, з'явилися дискусійні статті про можливість польсько-українського перемир'я і навіть заходили деякі контакти між відповідальними керівниками обох політичних еміграцій. Покійний д-р Степан Баран писав за який рік перед своєю смертю в одному приватному листі: "Ще ніколи в історії не було такої доброї атмосфери і такої доброї кон'юнктури для замирення між українцями і поляками, як тепер".

Усе це втілювалося, як нинішнє візання. Увійшло не в української, а виключно в польської вини. Складна на це дві головні причини. По-перше, у польській еміграції, поділеній на три табори (лондонський — Ради Народової, паризький — Ради Політичної і американський — Міколайчика) почалися консолідаційні заходи. В цих заходах, що їх очолював генерал Сосновський, спільний кандідат лондонського й паризького центрів на наступника Августа Залеського на становищі президента на вигнанні, — розсварені групи спершу устійовували, як це звичайно буває, безспірні спільні точки, що допомогли б створити спільну платформу. До них зараховано відразу закордонну політику, базовану на принциповій вимозі кордонів Польщі з-перед вересня 1939 року. В офіційних записках про плановану консолідацію, що мала створити т. зв. уряд національної єдності, заговорено знову про "східні крес", про Львів і Вільно, як польські міста, що мусять належати до Польщі, заговорено знову тільки мовою давнього політичного максималізму,

без найменшого натяку на те, що в цій справі мають щось сказати також інші народи, в першу чергу українці, і що Львова та Вільно не можуть дістати поляки інакше, як тільки новим листопадом 1918 року і новою "самовільною акцією" генерала Желіговського, тільки з іншими потенціалами. Подруге, на очах почала відроджуватися німецька сила. У зв'язку з тим залучали альянські голоси, що Захід (головно Англія і Америка) ніколи не затверджував кордонів Одрі-Ніси. Шораз яскравіше вринає можливість, що Польща може втратити так звані "відсікані землі" на Заході, але не автоматично скріплює польські надії, що Польща дістане в "рекомпенсату" назад Львів і Вільно.

І ось ці дві головні причини склалися на те, що польська політична думка завернула назад на позиції Заглові, Дмовського і різних "Обозів Велької Польщі" та "Обозів З'єднаної Народової" й ідеології "Корпусу Пограничного". В польській пресі заговорили про потребу призначити за українцями, — хібащо дехто з поляків уявляє собі що призначити так, що українці з поклоном подадуть їм на тарелі Львів з Тернополем, Луцьком і Рівним. Зате

Проф. Б. Мартос

НЕБЕЗПЕЧНИЙ МОМЕНТ

(Спогад)

Осінь року 1917. Політичний вплив і авторитет Української Центральної Ради шораз зростає. І Генеральний Секретаріат уже виступає організатором як слід, і зв'язок його з губерніальними та повітовими урядовими установами шораз міцнішає.

Вже на початку Київської Віискової Округи, що весь час ставився вороже до Центральної Ради, виїхав з Києва із своїм штабом невідомо куди; а Віисковий Генеральний Комітет при Центральній Раді призначив начальником Віискової Округи полк. В. Павлика.

Тим часом у Петрограді владу захопили більшовики під проводом В. Леніна. Генеральний Секретаріат і більшість членів Центральної Ради цілком ясно розуміли, що між Центральною Радою й більшовиками не може бути до згоди (резольція 8 листопада н. с. осуджувала повстання більшовиків у Петрограді).

Спіраючись на постанову 3-го Всеукраїнського Віискового З'їзду (10 листопада н. с.) про необхідність негайного проголошення Української

Республіки, Центральна Рада готувалася до проголошення свого Третього Універсалу.

Тим часом ситуація в самому Києві була дуже небезпечна з огляду на вороже ставлення місцевих більшовиків до Центральної Ради. Правда, в Києві, як і взагалі в Україні, більшовиків було мало, але вони були дуже активні і мали підтримку з боку окремих полків київського гарнізону, що складалася з великоросів.

І тут, як і грим, приходить вістка з Бердичева, що головне командування Південно-Західного фронту вислало проти Центральної Ради т. зв. "ударні батальйони". Я був тоді товаришем генерального секретаря земельних справ і в засіданнях Генерального Секретаріату участі не брав; але, якщо не помиляюся, 18/II н. с. генеральний секретар М. Савченко-Вільшинський попросив мене піти замість нього на засідання. Тут з доповіді ген. секретаря віискових справ С. Петлюри я довідався, що ударні батальйони не змогли використати залізницю, бо залізничники, в своїй масі українці, на заклик Ген. Секретаріату оголосили страйк. Взаємні ударних батальйонів головне командування Півд.-Зах. Фронту вислало кілька кавалерійських полків, що складалися з великоросів, і ті полки вже виступили в напрямку на Київ. Наші збройні сили готуються дати їм відсіч під самим Києвом.

На генеральних секретарів ця вістка зробила дуже прикрі враження, бо кожному було ясно, яка велика насувала небезпека. Обмірковуючи ситуацію, Генеральний Секретаріат схвалив розпорядження С. Петлюри про зустріч кавалерійських полків босм; але одночасно постановив навізати безпосередні переговори з головним командуванням Півд.-Зах. Фронту і для того вислати когось з генеральних секретарів у Бердичів, де тоді перебував штаб Півд.-Зах. Фронту. Чому вибір припав на мене, хоч я тоді й не був ген. секретарем, а тому не був як слід в курсі подій і обставин. Зараз же після засідання, пізно ввечері, я й виїхав на Бердичів.

Залізничці стояли, і тому довелося їхати авто. Зі мною разом їхав, здається, помічник віискового комісара Мик. Григорів, який в той час мав мені деякі важливі інформації. Дорога нам випала дуже тяжка: йшов дощ із снігом, віяв холодний вітер, і ми мерзли, бо були одягнені легко. На шосе було багато вибоїв, і старе авто кілька разів псувалося. Доводилося довго чекати, поки шофер направляв, а треба було зрештеш більше як 100 кілометрів. Тож дорога тривала кілька годин, і приїхали ми до Бердичева аж пізно вночі. Зате я довідався від свого подорожнього товариша, що головне командування фронту має прізвище Володченко, отже малорос; що у Фронтовій Раді Віисковий Депутатів є кілька свідомих українців, між ними кілька старшин; що й голова Ради ставиться не вороже до Центральної Ради, але комісар фронту від Тимчасового Правління, рос. соц.-демокр. Породанський (пізніше — большевик), напевне займає активне вороже становище.

Нагрівшись і виспавшись у готелі, ми з Мик. Григорієм зараз же вранці пішли до Ради Віискових Депутатів, де я познайомився з головою Ради і кількома віисковими українцями, в тому числі з Володченком. На жаль, не знаю ні його імені, ні тодішньої ранги. Всі вони обіцяли мені свою підтримку.

Власне кажучи, я ризикував тим, що чей Володченко просто дасть чек заарештувати мене. Я просив їх у випадку, якщо це сталося, зараз же скликати Фронтową Раду Віискових Депутатів і вимагати мого звільнення.

Після того я пішов до команди фронту і зголосився до ген. Володченка як уповноважений представник Генерального Секретаріату Центральної Ради. Після опублікування Другого Універсалу й затвердження Генерального Секретаріату Тимчасовим Правлінням, він попросив

(Закінчення на стор. 3)

БРАТАННЯ "НІКС ГУТ"

Не тільки Кириченко, Тищенко, Стефанік та їм подібні розпинаючи, закликаючи до братання із "старшим братом", але всі ті, які ще недавно кричали по вулицях Берліну та Відня "ура, ура" та знімали з рук населення "трофеї" у вигляді годинників, працюють для "братання" з німцями. І не тільки в окупованій частині Німеччини, але також і в Австрії завунали Сойти товариства німецько-та австрійсько-совєтської приязні.

Але не допомагає в цьому "братання" навіть самий кремльський блазень Ілля Ерєнбург, якого вярдиючи виславля Кремль не тільки на різні "конгреси миру", але й на репрезентативні свята товариства... совєтської приязні". І так недавно сповідає один комісар поліції, який вітік із східної зони Німеччини у західній Берлін, що на отних сходинах "приязні" в Галле якесь "ворогі народ" почали кидати смердочки, свистати та кричати "дифузі", і в цей спосіб було зіврано "братання на приязні". Преса про це не писала, а комуністи говорили, що це була справа саботажників, яких вислав Аденauer і Азенгауер, розуміється, на те, щоб викликати війну.

Справа "братання" та "приязні" в Австрії, а докладніше сказавши у Відні, стала на якийсь час предметом розмов і дісталася на сторінки преси. Одного сірого листопадового дня велика зала віденського Концертного дому світила компромітующими пестками. В почесній локі сидів похнюплений високий совєтський комісар Ллічов. Не допомагала нічого орігта та гарна зала і вільний вступ. Ще треба сказати, що це були не якісь перші-ліпші сходина, а

урочисті збори з нагоди "тижня австрійсько-совєтської дружби", який відзначається вже кілька років в міській листопаді. А до цього, "старший брат" подбав уже про те, щоб програма цього свята, полішаючи політично-пропагандистну сторінку на боці, була багата та мистецька. Музика Шуберта та Штрауса, віденський хлоп'ячий хор, славний на цілу Європу балет віденської опери, а в кінці величезна балалайка оркестра, яку "старший брат" привіз спеціально аж з Москви. Совєтські музиканти разом не в "родіхих рубашках", а в нових смокінгах та блискучих ликарах, диригент та солісти у фраках, і вся совєтська делегація в чорних одягах, не змогли зігнати хмари з обличчя Ллічова. Промову виголосив президент "Української Академії наук, проф. Паладин, що, як пристало, молодшому братові" раз-у-раз цитував Леніна, Сталіна, Маленкова та уривки з постанов московського Центрального Комітету Компартії.

Товариство австрійсько-совєтської приязні, яке має свої філії і в інших містах Австрії, з лише одним з інструментів, при допомозі якого ширить Кремль комуністичну пропаганду. До управи цього товариства належать з австрійської сторони визначні громадяни, члени культурних організацій та урядових партій, але сьогодні відіграють вони тільки пасивну роль. Дійсними активістами є тільки комуністи, в більшості та, які перейшли вишкіл у "старшого брата" і які тільки виконують доручення МГБ.

Кремльські аранжери ведуть свою роботу по-мистецьки, і в цих товариствах говорять із завдання. Причиною такого малого приділу на наш Комітет є також розбиття нашої еміграції, яка ще не до і таку ж суму для Франції: разом це дає 6.534 дол., крім суми для Австрії. Ця сума походить від Фонду Форда, що виносилася 2,900,000 дол., переданих Високому Комісареві.

Ми здавали собі справу у нашій праці, що розв'язка питання нашої європейської еміграції йде в трьох напрямках:

1. Забрати всіх з Європи й уможливити їм почати нове життя в інших країнах.

2. Дати харитативну допомогу всіх хворим і немічним, які не можуть емігрувати.

3. Допомогти влаштуватися і знайти працю тим, які мусять залишитися.

Бюра праці

Ми розв'язували це питання в двох перших напрямках, а в справі третього вдалось європейському директорові укласти контракт в Женеві про бюро праці, завданням якого є дати і підшукати працю залишеним. На цю ціль одержано 103,000 австрійських шилінгів для Австрії та 3,600 дол для Німеччини від

Високого Комісара. Ще від того ж Високого Комісара приділено на друк Енциклопедії для Німеччини \$467,14 працівників НТШ у Сарселі, а також доривочну допомогу вдови ген. Ом. Павлика, 18 визначним науковцям та громадянам у різних країнах а також в ЗДА і Канаді.

Ми розв'язували це питання в двох перших напрямках, а в справі третього вдалось європейському директорові укласти контракт в Женеві про бюро праці, завданням якого є дати і підшукати працю залишеним. На цю ціль одержано 103,000 австрійських шилінгів для Австрії та 3,600 дол для Німеччини від

Високого Комісара. Ще від того ж Високого Комісара приділено на друк Енциклопедії для Німеччини \$467,14 працівників НТШ у Сарселі, а також доривочну допомогу вдови ген. Ом. Павлика, 18 визначним науковцям та громадянам у різних країнах а також в ЗДА і Канаді.

Д-р В. Галап, Екз. дир. ЗУАДК

ПРАЦЯ ЗУАДК

(Звідомлення виголошене на зборах Дирекційної Ради у Філадельфії 24-го жовтня 1953)

(4)

„Представники українських 3. Прохастесь всі українські установ і організацій, які установи й організації у займаються харитативно-допомоговою діяльністю, на т в н до-помоговою акцією своєму першому зібранні 7 тут в ЗДА, узгоджувати і ко-червеня 1953 року, оформившись в Координаційну Комісію при ЗУАДК, стверджують, після основного обговорення питань допомоги українським залишеним в Європі, наступне:

1. Дальше вдержання дотеперішньої допомогової акції для залишених вимагає зосередження і координування харитативно-допомогової акції всієї української спільноти у ЗДА в Злученому Українському Американському Допомоговому Комітеті.

2. Для успішності ведення цієї допомогової акції для українських залишених в ко-нечним, щоб в Європі існувала і діяла Координаційна Комісія при Європейському Представництві ЗУАДК.

ЗУАДК давав в той час постійну місячну допомогу дружині Отамана Петлюри, дружині професора Дорошенка, 14 працівників НТШ у Сарселі, а також доривочну допомогу вдови ген. Ом. Павлика, 18 визначним науковцям та громадянам у різних країнах а також в ЗДА і Канаді.

Ми здавали собі справу у нашій праці, що розв'язка питання нашої європейської еміграції йде в трьох напрямках:

1. Забрати всіх з Європи й уможливити їм почати нове життя в інших країнах.

2. Дати харитативну допомогу всіх хворим і немічним, які не можуть емігрувати.

3. Допомогти влаштуватися і знайти працю тим, які мусять залишитися.

НЕРОЗГАДАНА ЖІНКА

Малюнок знає, що при суспільній службі в Америці існують подружні довідники. Держава або різні громадські установи утримують такі довідники, схиляючи вагу родин. Подобаєся журналу "Каліфорнія" спостереження п. Маргарет Вейлр Джансон з її 18-літньої практики подружнього довідника. Вона — дружина інженера — інспектора, мати двох дітей, працює також в Союзі Церков в Массачусеттс, як церковний міністр. Починає відомою алею довідника: "Що є подружжям?" — запитав ректор учня конфірмаційної класу. Учень глибоко збентежено на учителя, потім на ректора. Врешті очі його попрямували в бік довідника. "Подружжям, це місце між неба і землі, де чоловік терплять кару за свої гріхи". Обурений учитель обзивався: "Ти помішав подружжю з чистилищем?" Але ректор втихомирював учителя: "Можливо, учень помішав дещо з катехизму, але він уточнив досить влучно подружжя".

Більшість чоловіків женяться з однієї лише причини: щоб жити з жінкою. Від часів Адама нічого в тому не змінилось. Багато подружжя думає, що вони в пеклі в той час коли знаходяться лише в чистилищі, себто терплять тимчасово. Вони зміщують значний непорозуміння з хоромином, невротичними недовладностями. Слухачки незбагнуті. Вони не говорять, що, коли думають, і гніваються, коли їм повірили дослівно в те, що кажуть.

Запитання: "Мені не має бути клаткати логіку?" — сказав Джон. "Але я бачу, що хочеш бути підданцем мені моїм уродинам!" — "Та ж я як і зробиш! Що ж сталося? Дві нові кам'яні мовчання. Потім грім і бурі! Ніколи не навчуєся згодуватися, що вона хоче. Але я все ж таки полюбив забувати. Вона відповіла: "Джане — голубчик, я не припускала, що ти це, що я сказала, візьми серйозно". Звідси я міг це знати?"

Розяснення п. Джансон: Жінки завжди роблять з кожним справу велике особисте спільне питання. Ті, скажемо, полюблять зовсім іншими, і несподівано починається гаряча суперечка.

Другий чоловік скаржився: "Єдине, що я сьогодні раком сказав було: "Знову блінчик?" — "Нічого слова більше. Поспішаючи на залізницю і до праці, я я гадки не мав. Але повернувшись ввечері додому змушений, застав дружину загнаною. Я заспокоїв її вквітати: "Тоді вона сказала: мені, що я не люблю, ніколи не любив. Як вона може робити стільки галузів, задля дрібнички? — "Знову блінчик?" — це єдине слова, що я сказав. Зрештою, я з'явився блінчик".

Можливо, сперечатися з дружиною, але щоб не зробиш, все буде не те, що треба!

Починає робити пляни на вважати. Як чоловік вибере неспу, дружина каже, що це природа не розвинулася, нема на що оком глянути. Коли він плянує літо, вона не хоче. Мовляв, загоріло! Пізнім літом треба приготувати дітей до школи. Так виходять вважати все не в пору. Винаймає діток на селі, то нема відпочинку, бо дружина мусить працювати і тут при домашніх господарстві. Коли ж подорожують — дружина каже, що за відвідки впроваднює двох днів, можна б прожити тиждень над морем. Останній дома блінчик. "Що то за вважати?" Чоловік хотів би хоч раз в житті зробити так, як треба!

Жінки все незадоволені. Вони не вміють перейти до порядку денного над дрібницями.

Чому жінки так люблять перетягати речі з одного місяця на друге? Богу дакувати дещо в Америці вживають в стінах. Чому навіть в латинці не можна знати з дня на день, де що буде лежати?

УКРАЇНСЬКИЙ НЮСК І СВІТЛИЦЯ НА МІЖНАРОДНІЙ ЖІНОЧІЙ ВИСТАВЦІ

Праця Мистецької Комісії Виставового Комітету на Міжнародній Жіночій Виставці в Нью-Йорку набуває кімнатності з дням устаткуванням до Києва. Однак Виставка у цілому не така різноманітна, як мистецькі елементи перебігали в практичних, що треба зрозуміти, щоб сконцентрувати увагу на речах цього мистецького характеру.

Отже — чого досягла Мистецька Комісія, яка працювала під проводом пани І. Шухевич? Перше й найважливіше, що можна сказати, це те, що український нюск і світлиця вповільнили відвідувачів, які розуміються під назвою "Виставка Народного Мистецтва". Вони належали до тієї групи, де народний стиль не було порушено ані прихильниками чужонаціональних елементів, ані сучасною дещо ефекту. Всі експонати — чи то давнішого походження, чи то авторства новітніх мистців — були в доброму українському стилі.

Очі розбігалися на те все багатство — різьба з дерева, кераміка, вишивки, ткацтво, килими, ляльки. Мотиви, композиції і техніки різних частин України. Навіть і не всі люди з усіх устан, позначили своє найкраще. Висновок такий — нюск не справив враження цілості, яка являється вислідом задуму, здійснення якоїсь упійняваної ідеї. Він складається із окремих частин не пов'язаних між собою органічно.

Думається — коли такі виставки мають відбуватися роками, то підхід мусить бути не як до одностороннього показу, а завжди під якийсь аспект. Намається кілька тихих ідей, як то: — народне мистецтво в різних періодах нашої історії, вплив мистецьких стилів даної доби на народне мистецтво, народне мистецтво застосоване до різних прикладів, красиві відмінності і закономірності в центральних класичних зразках, показ якоїсь крайньої особливості у чистому вигляді, що було б добре у світлиці, можна б зосередити виставку коло ідеї доби — як то Киянка доба, Козаччина, коло ідеї столиці — Київ, Львів і т. п.

Все це на майбутнє міркування, а тепер ми були щасливі, що наш куток був так широко український, і встановили поступ у порівнянні з іншими роками. І нюск був більший, і місце краше — покази і світлиця. А що нюск не давав враження поведінки естетичної суцільності, то нагородою за те було артистичне вирішення окремих частин. Ось горді денська фото, тенісний дермак, який тарилі, крапка і гудульський рушник, а там чорний гудульський килим. Теракотове вишиття килима, сиво — зелене розмальоване тарелі, подільський рушник грають тепліми барвами. Оби портії закінчені, кольорово гармонійні образи. З правого боку різьба — викладки касети, альбому, пригнітають велику увагу і за-

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Джерзі Ситі, Н. Дж.
Курси українознавства

В Джерзі Ситі, після довгих заходів та дбайливої підготовки, пощастило налаштувати на ширшу скало курси українознавства та поставити їх на базу систематичного навчання. Курси займається Батьківський Комітет.

На курсі "Рідної Школи" приймаються всі діти шкільного віку від 7 до 16 р. життя. Навчання на курсах відбувається в 5-ох окремих класах і охоплює такі предмети: релігія, українська мова й література, історія і географія України, загальний нарис української культури й мистецтва. На курсі приймаються також діти, що ще не володіють належно українською мовою, але мають охоту вивчати рідну мову своїх батьків. Для цих дітей, відповідно до заходження, буде відкритий незабаром окремий курс. Усі курси в погосудженні "Борд оф Едукації" відбуваються кожні суботи від год. 8.30 до 12 ранку в шкільних залах. Публічний Школа, ч. 16, при 96 Сосекс Стріт.

Бостон, Масс.
Родина Свято, що заслуговує на громадську увагу

25-го жовтня 1953 р. відбулося подвійне свято в родині доволі молодого чоловіка 238-го Відділу "УККА" в Бостоні, п. Петра Мороз. В цей день одружується їхній єдиний син Степан Мороз з Ольгою Петренко і в цей самий день сповнилося 25 років подружнього життя п. Петра й Марії Мороз.

Понад 400 осіб приятелів та знайомих витали обидві пари п. Морозів, поділяючи радість їхнього родинного свята, а п. Морозів, в знак подяки громаді, як і завжди, не забув про своїх друзів, які себе передали до "УККА" \$25.00 на народні цілі.

Відділ "УККА" в Бостоні, вітаючи батьків та молодю подружжя, при цьому ширшу подяку за їх шалений приклад громадської жертвенності.

О. Мельниченко

Бюфало, Н. Я.
Урокування що-небудь українським радіо-передач

З дня 1 листопада п. р. почала працювати в Бюфало українська радіопрограма, заснована на заходах і фондах місцевого Т-ва Сприяння УНР. Цю нову передачу назвали іменем Симона Петлюри. Вона передається з радіостанції WWOJ на хвилі 1120 м. студії цієї радіостанції при 315 Мейн Ст. у Бюфало, Н. Я., кожної неділі від 4 до 6 год. поп. За цю радіопрограму відповідає згадана організація, що її головою є п. І. Скрипач. Вона видає у цей спільний відділ писемну велику кількість упорядкованих Товариства. Редактором радіопрограми є Олександр Воронин. Упродовж наступних відповідей гово-

3 пожовклих листків

ЩО ПИСАЛА "СВОБОДА" 50 РОКІВ ТОМУ
(Від 19 до 26 листопада 1903 р.)

5,627 ЧЛЕНІВ В УНСОЮЗІ!

По цілковитому замкненні рахунку виявилось, що в жовтні 1903 р. приступило нових членів до УНСоюзу 1,060 з 9 нових відділів. Нечувале дотепер велике число! Всіх членів числять 5,627. Ще раз слава й признання всім, що потрудилися з Вагом далі вперед! — Пятбург, Па. 11 листопада 1903 р. о. Микола Стефанович, головний предсідник УНС.

За місяць жовтень прийняти до УНСоюзу наступні відділи й братства: від 93 Молодецького УНСоюзу в Гелетингу, Н. Я.; від 94 МУНС в Нью-Йорку, Кома; від 95 в Вівер Медоу, Па.; від 96 МУНС в Антоні, Р. А.; від 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

НАЙКРАЩИЙ ДАРУНОК НА СВ. МИКОЛАЯ І ПІД ЯЛИНКУ

нашим Діткам — це КНИЖКИ, що їх дістанете у книгарні "Свободи":

Брати Моуглі — Р. Кіплінг	\$.60
Бриске, Гудс і Лявчича — М. Підгірянка — Е. Козак	\$.30
Борд за праску — історичне оповідання для молоді. А. Каченко	\$.45
Для малат про зріят — ілюстрований збірник для дошкільнят	\$.60
З Дітира на Дунай — оповідання для молоді — А. Каченко	\$.60
Зима — збірник оповідань і віршів	\$.50
Зірничий збірник — байка — Д. Соловій	\$.70
Казки — І. Франко	\$.25
Книжка слави А. Доточий	\$ 1.00
Листопис-Платонів — упорядкувала М. Юркевич	\$.40
Літо — збірник оповідань і віршів	\$.70
Літо Микита — І. Франко	\$.50
Медовий Телесик — віршувана казка — Р. Заводович	\$.40
Напад на Січ — Д. Мордовець	\$.05
Осінь — М. Юркевич	\$.70
От так казки — Р. Кіплінг — переклав Ю. Сірий	\$.35
От собі сторілки — Р. Кіплінг	\$.35
Переполюх — Р. Заводович	\$.50
Під Корсунем — оповідання для молоді — А. Каченко	\$.20
Подорож Гулівера до величав	\$.15
Прогідка катричів — цікаве оповідання з малюнками	\$.40
Про горобця старого мовляв — Ю. Сірий	\$.40
Сказка-Шугарів — Р. Заводович	\$ 1.00
Сказка мандрівки країнками води — Ю. Сірий	\$.40
Старий горобець — Д. Малин-Сібіряк	\$.10
Тисяча й одна ніч — арабські оповідання	\$.75
Усвідомлення — В. Чаплико	\$.30
Три оповідання з малюнками — Д. Малин-Сібіряк	\$.25
У Дружньому колі — оповідання і вірші — В. Данилович	\$.40
Українські народні казки — М. Лукіненко	\$ 1.25
Українські народні казки — упорядкувала О. Іваненко	\$ 2.00
У нетрах Ковет-Дару — повість для молоді — В. Чаплико	\$.50

"СВОБОДА"

Р. О. Box 346, Jersey City 3, N. J.

Т-ВО УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ В АМЕРИЦІ

ПОВІДОМЛЕННЯ
Управа Т-ва Укр. Інженерів в Америці повідомляє, що 6-ті Загальні Звичайні Збори Товариства відбуваються в суботу, 12-го грудня та в неділю, 13-го грудня 1953 року в Доміні Товариства (78 St. Mark's Place, New York, N. Y.) Початок в суботу для 12 грудня 1953 р. в 1-й год. пополуночі. Управа Т-ва.

НОВІ РІЗДВЯНІ КАРТКИ

У ФОРМІ КНИЖЕЧКИ З КОВЕРТАМИ.
Картки виготовлені на підставі оригінальних візріт знамих артистів-малюв.
Е. Козака, М. Анастасівського та інших.
Картки в кольорах з гарними українськими святковими побажаннями. Є також картки з релігійними зображеннями.
Ціна одної картки 10 центів.
Картки з релігійними зображеннями 12 за 1 дол.
Замовлення просимо слати враз з грошима до АДМ. СВОБОДИ,
83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

ВАМ НЕ МОЖЛИВО ОБІЙТИСЬ ВЕЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ. А НАЙКРАЩЕ І НАПІВНІШНЄ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.

НА ДАСТЬ ВАМ
УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ!

